

Posudek bakalářské práce

Autorka práce: Ivana Bednářová

Název práce: Ženská obřízka jako sociokulturní fenomén

Místo a rok zpracování: Filozofická fakulta UK, Praha 2012

Cílem práce je zodpovědět otázku, proč selhává snaha států, kde se ženská obřízka vyskytuje, tuto praktiku zakázat. Autorka vychází z předpokladu, že politické elity ve státech, kde se tato praktika uskutečňuje, ji nepodporují. Aktivně proti ní vystupují tak jako světové zdravotnické organizace a klíčové nadnárodní organizace typu OSN, UNESCO a další, ale jejich aktivitám se nedaří.

Ivana Bednářová se svoji výzkumnou otázkou pokouší zodpovědět zejména na základě analýzy dosavadních případových studií k tématu a analýzou výzkumných textů, s nimiž pracuje odborná veřejnost. Svoje závěry konfrontuje s rozhovorem, který uskutečnila s aktivistkou, která proti obřízce veřejně vystupovala.

Autorka si v úvodu práce stanovuje hypotézy, z nichž zejména první, třetí a čtvrtá jsou dobře ověřitelné zvolenou metodologií. Druhá hypotéza, „Podstata rituálu obecně je pro cirkumcizní společnosti podstatnější než jeho forma a obsah“ je pro mne obtížně srozumitelná. Proto bych doporučoval, aby autorka textu své vnímání vztahu podstaty, formy a obsahu vysvětlila při obhajobě.

V dalším textu se autorka pokouší proniknout k významu rituálu. Vychází standardně z tématu genderových rolí v zemích, kde se rituál uskutečňuje a z pojetí sexuality. Následně relativně podrobně a přehledně vyhodnocuje, kde se rituál praktikuje. V této oblasti shromáždila velké množství údajů a vytvořila vyzrálý přehledový text.

Závěry práce jsou formulovány s nadhledem, vykazují porozumění tématu a schopnost na základě literatury dojít k adekvátním závěrům, které odpovídají na hypotézy stanovené v úvodu práce. Otázku položenou v cílech výzkumu samozřejmě nezodpovídají v úplnosti, protože již samotná její formulace je na bakalářskou práci příliš široká a ambiciózní. Zároveň zvolená metodologie k ní zcela nesměřuje. V první řadě neověřuje, zda vládnoucí elity v daných státech skutečně směřují k eliminaci praktiky a zda již samým uspořádáním společenských vztahů, které perpetuují, udržení tohoto zvyku nenahrávají. Dále nevyužívá v dostatečné míře možností komparace sebraného materiálu. Otázka, co mají společnosti, kde se ženská obřízka praktikuje, společného a co rozdílného, by měla být detailněji rozpracována. V neposlední řadě k zodpovězení otázky chybí práce s osobní zkušeností obřezaných dívek a práce s významy rituálu ve společnostech, kde se provádí. Zodpovězení těchto otázek je nad možnosti bakalářské práce. Z toho vyplývá, že určitý nedostatek práce lze hledat v přílišné šíři tématu a v příklonu autorky k práci s texty tam, kde by byla třeba též práce s empirickými daty získanými prostřednictvím kontaktu se samotnými aktérkami.

Těžko lze rozklíčovat, jaký význam má obřízka pro ženy určité skupiny obyvatel, pokud se jich na to nezeptáme.

Navzdory uvedeným nedostatkům oceňuji pečlivé zpracování textu, kvalitní práci s literaturou, realistický a vyzrálý přístup k tématu a z větší části dobře promyšlené závěry.

Text splňuje požadavky na bakalářskou práci, doporučuji ho k obhajobě a navrhuji ho hodnotit známkou velmi dobře.

PhDr. Zdeněk Uherek, CSc.
vedoucí práce